

**ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ
ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΗΜΕΡΙΔΑΣ**

20η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΠΟΤΩΝ 2009

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΧΗΜΕΙΑΣ /ΑΠΘ

Στέφανος Γωγάκος

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΗΜΕΡΙΔΑΣ Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

- ▣ Το ΠΤΚΔΜ /ΕΕΧ και το Εργαστήριο Χημείας και Τεχνολογίας Τροφίμων του ΑΠΘ στην προσπάθειά τους να ενημερώσουν την κοινή γνώμη για το θέμα των διατροφικών κρίσεων, κάλεσαν για σας επιστήμονες - μάχιμους χημικούς καταξιωμένους στους χώρους εργασίας όπου απασχολούνται.
- ▣ Να καταθέσουν την γνώση και τις απόψεις τους για την τελευταία διατροφική κρίση που έγινε το 2008
- ▣ Σαν συντονιστής τους ευχαριστώ θερμά για τη θετική τους ανταπόκριση και φυσικά ένα μεγάλο ευχαριστώ και σε όλους εσάς που μας τιμάτε με την παρουσία σας.

ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΟΛΑ ΤΑ ΧΗΜΙΚΑ ;

Όλοι μας καταναλώνουμε τρόφιμα και θέλουμε να γνωρίζουμε αν είναι υγιεινά και ασφαλή και ότι δεν πρόκειται να επιβαρύνουν την υγεία μας.

Καθημερινά ακούμε ή διαβάζουμε για διάφορες χημικές ουσίες όπως :

Επικίνδυνα τοξικά και βαρέα μέταλλα

Χρωστικές ουσίες και ανθεκτικά βακτήρια

Διοξίνες, Βιοξίνες, Αφλατοξίνες

Πολυχλωριωμένα διφαινύλια

Αντιβιοτικά και Συντηρητικά

Πολυαρωματικοί υδρογονάνθρακες

Υπολείμματα φυτοφαρμάκων

Και για άλλα πολλά που, εφόσον περιέχονται στα τρόφιμα πάνω από τα επιτρεπτά όρια, μπορεί να είναι επιβλαβή.

ΤΟΞΙΚΟ ΛΑΔΙ ΙΣΠΑΝΙΑΣ (1981)

200 θάνατοι – περίπου 16.000 ασθενείς

Ασθένεια : Μυστηριώδης πνευμονία και νευρομυϊκά προβλήματα

Οφείλεται στις τοξικές ουσίες που προέρχονταν από μη τυποποιημένο λάδι νοθευμένο με rapeseed oil.

Rapeseed Oil : Λάδι βιομηχανικής χρήσης (λιπαντικά, ελαστικά, μαργαρίνες, σαπούνια)

Εισήχθησαν πάνω από 800 tn στην Ισπανία κυρίως όπου δεσμευτηκαν λάδια και κονσέρβες με λαδερά τρόφιμα και έγιναν αυστηρότατοι έλεγχοι.

ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ ΤΕΛΙΚΑ ΑΠΟ ΤΑ ΛΑΘΗ ΜΑΣ ;

ΟΙ ΑΛΛΕΠΑΛΛΗΛΕΣ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ

Εχουν κλονισει την εμπιστοσυνη των καταναλωτων προς την βιομηχανια τροφιμων

Εχουν αναπτυξει το αισθημα της ανασφαλειας απεναντι στους ελεγκτικους μηχανισμους και θεωρουν οτι δεν ειναι σε θεση να τους προστατευσουν

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Το αναφαίρετο δικαίωμα του καταναλωτή στην ασφαλή διατροφή δεν πρέπει να καταπατείται και οι ελεγκτικοί μηχανισμοί πρέπει να είναι παρόντες ώστε να τον προστατεύσουν για να αισθάνεται ασφάλεια και σιγουριά για αυτό που καταναλώνει.

Από την άλλη πλευρά ο σύγχρονος τρόπος ζωής παγιδεύει ούτως ή άλλως τον καταναλωτή σε λανθασμένα πρότυπα διατροφής με σοβαρές συνέπειες για την υγεία του.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Ο καταναλωτής σήμερα γνωρίζει τι θέλει ,μπορεί να βρει ευκολα αυτο που επιθυμει ,εχει πολλες επιλογες για ποιοτητα,τιμη ,ποικιλια ,ειναι δε ικανος κριτης ,οργανωμενος (κεντρα ,ινστιτουτα καταναλωτων) και εν συνεχεια συγχωρει ευκολα τα λαθη η τις αβλεψεις της βιομηχανιας

Οταν ο καταναλωτη η βιομηχανια τροφιμων δεν θελει να τον χασει οτι αν τον χασει ,χαθηκε και η ιδια

Η οργανωμενη βιομηχανια τροφιμων εχει το μεγαλυτερο κινητρο και συμφερον να ικανοποιει και να προστατευει τον καταναλωτη, διοτι το ονομα της που βρισκεται πανω στο προιον ,ειναι το σημαντικωτερο εμπορευσιακο στοιχειο που διαθετει (brand name)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

μεία είναι η επιστήμη που συμβάλλει στην ασφάλεια των
ίμων.

Χ σαν σύμβουλος του κράτους και το τμήμα τροφίμων, πήρε
ως θέση και εξέφρασε τις απόψεις της για το θέμα.

ΒΛΗΜΑ : Επιμολυσμένο ακατέργαστο ηλιέλαιο
με ορυκτέλαιο υψηλού ιξώδους

ΟΛΗΘΗΚΑΝ : Η κυβέρνηση και οι κρατικές αρχές
Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
Επιστήμονες και καταναλωτικές οργανώσεις

ΤΗΣΕΙΣ : Ποια μέτρα ελήφθησαν για την αντιμετώπιση της
διατροφικής κρίσης ;

ΠΗΡΕΞΕ ΠΡΑΓΜΑΤΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑ;

ος ορυκτέλαιο η mineral oil δεν σημαίνει πάντα λάδι
νών, διότι κάποια από αυτά είναι πρόσθετα τροφίμων και δεν
τοξικά για τον καταναλωτή.

ορυκτέλαιο που ανιχνεύτηκε είναι
ψηλού ιξώδους και χαμηλής τοξικότητας
συγκεντρώσεις στις οποίες βρέθηκε είναι πολύ μικρές

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

ή προέλευση του προβλήματος

αμενές αποθήκευσης και μεταφορές ηλιέλαιου από την Ουκρανία, οι
είχαν χρησιμοποιηθεί για ορυκτέλαια δεν καθαρίστηκαν και δεν
ήσαν επιμελώς

κεμμένη νοθεία του ηλιελαίου, αλλά όχι πιθανή, λόγω:

- του υψηλού κόστους των ορυκτελαίων
- οι ποσότητες της επιμόλυνσης σχετικά μικρές

Ελλάδα έφτασε κυρίως μέσω Ελβετίας αλλά και απευθείας από την
ανία.

μόλυνση εντοπίστηκε για πρώτη φορά σε ιδιωτική εταιρεία

αοίσματος ηλιελαίου στη Γαλλία (κατά την διαδικασία αυτοελέγχου της

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

αντιστοιχίσεις :

Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA)

Ευρωπαϊκό Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης /

RAPID ALERT SYSTEM for FOOD and FEED/RASFF

Παρουσία ορυκτελαίου σε εδώδιμα έλαια δεν είναι έλεγχος

κίνδυνος και δεν συνιστά δυνητικό κίνδυνο.

Η εντοπισμός κατά την παραγωγή δεν σημαίνει τη μη σωστή

λειτουργία των Ελληνικών Αρχών Ελέγχου Τροφίμων.

Επιπλέον όμως μία νέα πρόκληση για αυτές με την οποία πρέπει να

αντιμετωπίζονται.

ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ (ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίζει ανώτατο επιτρεπόμενο
όριο τα 50 ppm

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO) και ο Οργανισμός
Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) ορίζει την ανώτατη αποδεκτή
μερήσια προσλαμβανόμενη ποσότητα (ADI) για ορυκτέλαια
ψηλού ιξώδους σε 20 mg / kg σωματικού βάρους.

ΤΡΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

1ο ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Τα υφιστάμενα συστήματα ιχνηλασιμότητας / TRACEABILITY δεν
είναι επαρκή για να εντοπιστούν άμεσα όλες οι ποσότητες του ύποπτου
ηλιελαίου στην αγορά

Κατά ένα σύστημα τήρησης αρχείων όπου καταγράφεται η ακριβής πορεία
των προϊόντων απ' την παραγωγή μέχρι πώληση και έτσι υπάρχει η
επιλογή επιλεκτικής απόσυρσης (recall) των σκατόλληλων ή ύποπτων για
κατανάλωση προϊόντων

Απαιτείται ενίσχυση των μηχανισμών ιχνηλασιμότητας στις επιχειρήσεις και
στο κράτος

2ο ΠΡΟΒΛΗΜΑ Η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ Η ΚΑΚΗ ΣΧΕΣΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΜΕ ΤΑ ΜΜΕ

έκαναν τα ΜΜΕ :

Ανέφεραν καρκινογόνο ορυκτέλαιο που τελικά ήταν το γνωστό παραφινέλαιο που πωλείται στα φαρμακεία (nujol).

Υποστήριξαν ότι δεν γίνονταν αναλύσεις ενώ έγιναν **πολλες**

Τελικά ήταν πράγματι μια περίπτωση νοθείας ή επιμόλυνσης αλλά όχι επικίνδυνη για την υγεία των καταναλωτών.

Η απουσία των αρχών (ΥΠΑΑΤ-ΕΦΕΤ-ΓΧΚ) έδωσε την ευκαιρία στα ΜΜΕ να παραπληροφορήσουν το κοινό μέσω των μη ειδικών.

Σύγχυση με προηγούμενες διατροφικές κρίσεις .

Μήπως τελικά πρέπει και η ΕΕΧ να δημιουργήσει ή να αποκτήσει επιτροπή δεοντολογίας.

3ο ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΟΙ ΝΟΜΑΡΧΙΕΣ

Άμεση λειτουργία των νομαρχιακών επιτροπών μέχρι να ολοκληρωθούν τα αντίστοιχα παραρτήματα του ΕΦΕΤ.

Αντιδράσεις μερικών διευθύνσεων νομαρχιών να ενταχθούν στο νέο μηχανισμό εποπτείας της αγοράς .

Αποτέλεσμα ο μη συντονισμός των ελέγχων που πολλές φορές γίνεται εμπόδιο στις επιχειρήσεις.

ΠΕΝΤΕ (5) ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΕΝΙΑΙΟΣ ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΗΣ
-ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΟΤΙ

Υπηρεσία Καταναλωτή /Τμήμα Προστασίας Καταναλωτή

Υπηρεσία Βιομηχανίας

Υπηρεσία Εμπορίου

Υπηρεσία για την Ανταγωνιστικότητα

Υπηρεσία Έρευνας και Τεχνολογίας

Η ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ /2000 ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΦΟΡΕΑΣ - FOOD STANDARDS AGENCY

ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΜΕ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ/ΧΗΜΙΚΟΙ 70/20

ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΚΑΙ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΟΣ

ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΜΕ ΤΑ ΜΜΕ

ΤΡΙΑ (3) ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

κοσμιοποίηση της αγοράς ,η ρύπανση του περιβάλλοντος ,οι κλιματικές
ες έχουν εμφανίσει νέους κινδύνους στα τρόφιμα

ρμολγή του νομοθετικού πλαισίου

ύγχρονοι μηχανισμοί και η πρόοδος της επιστήμης και ιδιαίτερα της
μείας εξασφαλίζουν την παραγωγή,αποθήκευση και διακίνηση ασφαλών
φιμω

νημέρωση αλλά και η συνεχής εκπαίδευση των καταναλωτών είναι
τικά στοιχεία για την ασφάλεια των τροφίμων

σίγουρος οτι η σημερινή ημερίδα με τους άξιους εισηγητές και
έμφους Χημικούς θα μας οδηγήσει προς την κατεύθυνση αυτή

ΥΓΑΡΙΣΤΟ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ

ΤΙ ΕΚΑΝΑΝ Ο ΕΦΕΤ ΚΑΙ ΤΟ ΓΧΚ

ΕΤ με ευθύνη των επιχειρήσεων :

επισύρει όλες τις ποσότητες που διακινήθηκαν στην αγορά ως ηλιέλαιο (αφιναιρισμένο ή ακατέργαστο) ανεξάρτητα από τη χώρα προέλευσης ή το στάδιο επιμόλυνσης

στα τελικά προϊόντα στα οποία είχε χρησιμοποιηθεί το επιμολυσμένο ηλιέλαιο ως πρώτη ύλη σε ποσοστό 10% εκτός αν μπορούσε να αποδειχτεί (με ανάλυση ή ισοζύγιο μάζας) ότι το ορυκτέλαιο είναι < 330 ppm.

Ο ΓΧΚ εφήρμοσε αμέσως αναλυτική μέθοδο για τον προσδιορισμό *mineral oil*

30 δείγματα ηλιέλαιου (ακατέργαστο και
εργασμένο) → 23 επιμολυσμένο

3 δείγματα σε τελικά προϊόντα με υψηλό ποσοστό
λαΐου → μόνο σε ένα δείγμα ανιχνεύτηκε ορυκτέλαιο
πλάσμα κάτω από το προστατευόμενο όριο της ΕΕ (300 ppm)

Μια μη καταναλωτής με ΣΒ = 60 kg παίρνει 60 ml ηλιέλαιο
(π.χ. για να φτιάξει ελληνικό καφέ) που περιέχει 50 ppm
ορυκτέλαιο προσλαμβάνει 3 mg ορυκτέλαιο = 0,25% της
ΠΠ (ADI)